

Yes

No

Cancel

РАЗУМ И МЕДИИ

СПОСОБНОСТТА ДА ВЗЕМАМЕ РАЗУМНИ РЕШЕНИЯ ПРИ
ИЗБОРА НА РАЗВЛЕЧЕНИЯ

СТЕН КЕМБЪЛ РЕНДИ САДЪРН

РАЗУМ И МЕДИИ

СПОСОБНОСТТА ДА ВЗЕМАМЕ РАЗУМНИ РЕШЕНИЯ
ПРИ ИЗБОРА НА РАЗВЛЕЧЕНИЯ

СТЕН КЕМБЪЛ РЕНДИ САДЪРН

Въведение

Я-а! Не виждаме такава гледка често напоследък. Ето те, обикновен тийнейджър, който е седнал с *книга* в ръка. Погрижи се да се запишеш в списъка на изчезващите видове, докато ние възстановяваме пулса си и се въздържаеме да не се разплачем с глас.

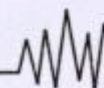
Разбира се, сигурно четеш това, докато слушаш музика, докато решаващ кой да е следващият филм, който ще гледаш, или докато сваляш нещо от интернет на компютъра си. (Точно това правим и *ние*, докато пишем това.)

Нека се представим. Ние сме Ренди и Стен и ще бъдем твоите автори за тази книга. Ще поговорим за медиите — област, която е близка на сърцата ни. И двамата сме ходили на училище, за да научим всичко по въпроса, но не се притеснявай. В тази книга няма да има много теория на комуникациите, нито ще видиш разни схеми и графики.

Докато си говорим на тази тема, ето какви неща няма да видиш тук:

- Трикове, с които да те сплашим, за да не гледаш и/или да не слушаш любимите си личности от медиите. („Ей, чу ли, че едно момиче докоснало крака на — назови името на някой „лош“ музикант — на последния му концерт и на следващата сутрин започнали да ѝ растат рога и опашка?“)
- Имената на „най-новите“ групи и предавания, които ще остарееят преди да свършиш да четеш това въведение.
- Снимки на авторите, с увити около врата пуловери, подпрени на брадичката си и в други изкуствени пози.
- Призови да подпомогнеш финансово нашите организации с идеална цел „Първа годишна медийна/плажна конференция на Ренди и Стен на Карибите“.

Трябва да очакваш леко хумористична книга, която се обръща към теб като все пак интелигентен читател — и ти помага да помислиш какъв медиен избор правиш всеки ден.

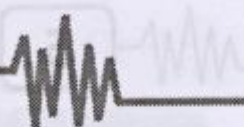

Целта ни в тази книга е да бъдем напълно честни с теб. Ние не сме „по-святи от теб“. Продължаваме да се борим с някои проблемни области, както и ти. Знаем колко обърквачи, плашещи, ужасни и прекрасни могат да бъдат медиите. В крайна сметка, ние сме гледали и слушали малко повече от теб (в случая със Стен, доста повече).

Първите три глави ще разгледат най-вече основните положения, затова ти предлагаме да прочетеш първо тях. Оттам нататък всяка глава се занимава с конкретна тема; можеш да отидеш право на онзи тип медии, който те интересува най-много. Наистина се опитаме обаче да казваме по нещо важно във *всяка* глава.

Може да не си съгласен с всичко. Няма проблем. И ние не сме съгласни с всичко, което четем в християнските книги за медиите. Просто бихме искали да помислиш над това, което казваме, преди да стигнеш до крайни заключения.

Може би си видял тази книга на полицата в книжарницата и си я взел в ръце. Най-вероятно някой ти я е бутнал в ръцете. Какъвто и да е случаят, радваме се, че я държиш. Ще се опитаме да те накараме да продължиш да разгръщаш страниците — или поне, докато DVD-то излезе.

„Медиите имат огромно влияние върху обществото.“

Майкъл Л.

„Всъщност те не ми въздействат.“

Мелиса У.

„Медиите... съответният вид... са изиграли също толкова голяма роля в поощряване на доброто, колкото в поощряване на злото. Всъщност има много добри неща в тях.“

Тайлър Д.

„Аз просто гледам и си съставям собствено мнение за нещата... Когато съм бил по-малък... медиите вероятно са имали по-голямо влияние върху мен. Но не и сега.“

Бил Ф.

„През всичкото време чрез музиката и по телевизора идват много лоши послания — секс, насилие и наркотици. И не се прави достатъчно, за да бъдем предпазени от всичко това.“

Ендрю Г.

„Не мисля, че музиката или медиите, или каквото и да е може да въздейства на това как се чувствам.“

Даниел О.

„Аз вярвам в това, в което си
вярвам. Искам да кажа, че не
позволявам на нищо да ми влияе.
Аз сам си влияя.“

Реймънд Р.

„Като гледам какво предлагат
медиите, казвам: Господи, пази
ме от тези неща!“

Андриън М.

„Всички медии действително са имали
силно въздействие върху мен.“

Лукъс Салмън,
осъден за изнасилване и убийство

„Мисля, че медиите имат доста
силно въздействие... Това е едно
от най-мощните въздействия
върху тийнейджърите днес,
заради всичко... от MTV до всички
останали канали, които общо
взето... управляват деня на един
тийнейджър.“

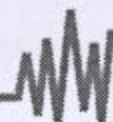
Найк С.

„(Развлеченията) оказват влияние
в моя живот и в живота на много
хора около мен.“

Ендрю Г.

„Хората спорят: Ние ли влияем на
медиите или медиите влияят на нас?
Мисля, че това е двупосочна улица. Но
медиите действително ни оказват
въздействие по един или друг начин.“

Кърк Г.

„Бихте ли ми казали къде е разделът
„С много гадости, но евтини“?

Добре дошъл в джунглата

Сцена:

Спешно събрание на
асоциацията на родителите
и учителите неандерталци

Вождът Ог: Ако всички приближат камъните си в кръг, ще започнем. Бих искал в началото да благодаря на госпожа Горк, че ни алармира за един проблем. В случай, че не сте чули, вчера Ука бе слязъл при пещерата на мамута и разказваше история за нашите прадеди. Но когато стигна до онази част как сме разгромили враговете си и сме взели техните жени, започна да ръмжи доста многозначително!

Госпожа Горк: Не знам какво ще кажете вие, но аз не бих искала моите тийнейджъри да бъдат изложени на такава мръсотия. Няма място за такива неща в едно почтено общество!

Господин Зук: Тя е права! Трябва да се направи нещо с тези певци и разказвачи. Те оказват опасно влияние върху децата ни. Вчера, когато се върнах от лов, открих, че дъщерите ми тийнейджърки са продупчили телата си на какви ли не странни места, които изобщо не би трябвало да бъдат продупчвани. Слушали някакъв кроманьон да пее песен със заглавие „Продупчи го, ако ме обичаш“!

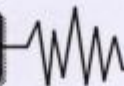
Господин Уп: Аз бях на същия лов и когато се върнах вкъщи, тийнейджърите ми бяха нацапали всички стени на пещерата! Опитах се да изстържа рисунките, но се опасявам, че ще си останат там завинаги.

Вождът Ог: Струва ми се очевидно, че днешната музика и днешните истории имат вредно влияние върху нашите подрастващи. Сигурно си спомняте, че само седмица след като бе открит огънят, тийнейджърите ни си изпращаха неприлични димни сигнали един на друг! Трябва да направим нещо, за да не се случи това отново.

Господин Зук: Имам идея. Когато музиката на един певец има лошо послание, можем да сложим малко дървесен сок върху голям лист и да го залепим върху устата на този човек, за да покажем, че песента не е подходяща за деца под определена възраст.

Господин Горк: Или когато Ука започне да вмъква в историите си твърде много сексуални намеци или насилие, някой наблизко може да го мушка с остър, V-образен чип от кремък.

• **Господин Уп:** V-чип? Хммм...

Ще оставим дискусията в този момент, тъй като това събрание траяло почти до желязната епоха.

Всъщност спорът за медиите продължава и днес. Може би си забелязал.

Училищни бордове спорят дали да забранят определени книги в класната стая. Собствениците на кинозали се опитват (или поне се преструват, че се опитват) да те спрат да не гледаш определени филми, ако си под 17 години. Авторите на статии те предупреждават за дебнещи престъпници в чата, които си търсят жертви. Продавачите лепят стикери със „Забранено за деца под...“ върху CD-та. Библиотеките инсталират филтри, за да ви попречат да гледате порнография на техните компютри. Политиците изнасят речи как да се попречи на тийнейджърите да се доберат до видеоигри с много кървави сцени. Организации бойкотират рекламите в печата, които използват сексуални намеци с цел да те накарат да си купиш определена марка дрехи. Производителите на телевизионна техника предлагат V-чипове, за да не можеш да гледаш телевизионни предавания с насилие.

При това дотук не сме казали и дума за родителите ти.

Това е джунгла. Или поне много хора биха искали да вярваш, че е така. Те предупреждават, че всеки невинен, отворил широко очи тийнейджър, може да навлезе в тази медийна джунгла и да се изгуби в мрака, погълнат от електронното блато, или да получи емоционална травма за цял живот.

Други хора казват, че това са празни приказки. Те твърдят, че медиите не представляват заплаха за тийнейджърите или за когото и да било. Те казват, че развлекателните програми не създават проблеми, а просто отразяват проблемите, които така или иначе съществуват. Медиите, според тези хора, обикновено оказват положително въздействие.

>>> Лошата страна

Преди не много години твоят свят сигурно е бил спокоен и сигурен. Може би първите медийни влияния в твоя живот са били семейство Флинтстоун, Том и Джери, костенурките нинджа и други избрани рисувани филмчета. Но един ден си разбрал, че е дошъл краят на улица Сезам — и стоиш на ръба на един чужд, нов квартал, който по нищо не прилича на царството на мечетата с нежни сърца, а ти си нямаш ни най-малка представа накъде да се обърнеш.

Сигурно си отишъл у приятел, който се е добрал до списанията и видеокасетите на по-големия си брат. Може би си купил нов диск

заради някоя нежна хубава песен, която ти е харесала, но в нея има и други текстове, които биха накарали мечето Ръкспин да се изчерви. Може би си въртял радиостанциите и си намерил някое сутрешно предаване, което е отворило ушите ти за съвсем нови думи.

Както и да е започнал, преходът ти от дете към възрастен може би е бил ускорен от медиите — повече отколкото се е искало на теб или на твоите родители. Когато родителите виждат да настъпват такива промени в техните „бебчета“, обикновено започват да се тревожат. (Кой би ги обвинил, след като си толкова специален?) В резултат на това понякога те — а и други — бързат да посочат потенциалните лоши страни на развлекателната индустрия:

- В медиите има прекалено много секс, насилие и вулгарност. Това притъпява чувствителността ти за лошото.
- Тийнейджърите имитират всичко, което виждат и чуват, и в крайна сметка вероятно ще навредят на себе си.
- Медиите се целят в най-ниското ниво на интелигентност на зрителите и слушателите. Погледнете само кеча, долнокачествените шоу програми и гангстерските рап текстове.
- Медиите представят нереалистична картина за живота. Сапунените опери разрешават всеки проблем за половин час; филмите са бягство от реалността.
- Медиите губят време и ни карат да се съсредоточаваме върху маловажни неща. Много по-лесно е да гледаш телевизионни повторения, отколкото да си пишеш домашното по алгебра.
- Повечето развлекателни предавания изключват Бога от картината, като ни дават непълна представа какъв трябва да бъде животът.

>>> Добрата страна

Дотук бяха някои отрицателни страни на развлеченията, които предлагат медиите. Но нека бъдем честни. Какво да кажем за ползите?

- Медиите събират хората. От барабаненето в джунглата до димните сигнали, до вестниците, до радиото, до телевизията, до интернет медиите винаги са ни уверявали, че около нас има други, с които да споделим своята информация и емоции.
- Медиите ти помагат да управляваш своята околна среда. Когато караш, работиш или се опитваш да си починеш, една подходяща песен може много да ти помогне да се настроиш на подходящата вълна. Когато си болен, телевизията ти помага да не мислиш колко ти се гади.

- Медиите ти помагат да изразиш себе си. Любов, благодарност, объркване, гняв, загриженост заради несправедливост — понякога е трудно да дадем израз на тези чувства. Но една песен, стихотворение или част от филмов диалог може да те накара да се спреш и да си кажеш: *Точно това се опитвах да кажа!*
- Медиите могат да съборят стените, които ни разделят от другите хора. Докато не видяха по телевизията през 60-те години лошото отношение към чернокожите, много бели зрители се отнасяха апатично към борбата за граждански права. Едно нещо е да чуеш за войните в източна Европа или Африка, но много по-трудно е да ги игнорираш, когато видиш картините на глад или ранени деца.
- Медиите те правят „част от тайфата“. Ако някога си изпитвал чувството „медийно сродяване“, знаеш за какво говорим. Това е момент на удовлетворение, когато чуеш някой да описва филм или песен, или сайт — и ти можеш да кажеш: „Гледах този филм“ или „Току-що си купиш този диск“, или „Влизал съм в този сайт“.

>>> Твоята страна

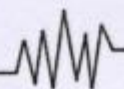
Какво мислиш *ти*? Ето няколко въпроса, над които да се замислиш. Молим те само да си честен, каквото и да е мнението ти — защото ти обещаваме и ние да бъдем честни в тази книга.

1. Кое твърдение най-добре описва чувствата ти спрямо медиите?

- ☐ Опитът ми с медиите е като цяло положителен, но понякога лошите неща ме плашат.
- ☐ Повечето неща, които предлагат медиите, са опасни, освен когато са дело на християни.
- ☐ Там има и лоши неща, но аз се опитвам да търся добрите.
- ☐ Не съм сигурен какво има там, но съм все по-любопитен.
- ☐ Гледам и слушам всичко — то не може да ми повлияе.
- ☐ Друго.

2. Какво мислят родителите ти за твоето отношение към медиите?

- ☐ Те все се опитват да ме учат какво мога и какво не мога да гледам/чета/слушам.

- ☐ Предлагат ми твърдите си убеждения, но ме оставят сам да направя окончателен избор.
 - ☐ Стоят настрана от живота ми и ме оставят сам да вземам решения.
 - ☐ Техният собствен избор спрямо медиите е много по-лош от моя.
 - ☐ Друго.
3. Когато се натъкнеш на „медиен риск“ — нещо, което си видял или чул, но подозираш, че няма да бъде добро за теб — какво правиш?
- ☐ Тайно му се наслаждавам и се надявам никой друг да не разбере.
 - ☐ Продължавам да гледам или да слушам, но се чувствам виновен.
 - ☐ Отклонявам вниманието си в друга посока възможно най-бързо.
 - ☐ Протестирам с писма и бойкоти.
 - ☐ Предупреждавам други да избягват такива неща.
 - ☐ Организирам купон и разказвам на всичките си лоши приятели какво съм открил.
 - ☐ Друго.
4. Кои медийни рискове изглежда имат най-силно влияние върху теб? Посочи всички, за които това се отнася.
- ☐ Сексуални картини или текстове.
 - ☐ Картини и текстове с насилие.
 - ☐ Вулгарни думи.
 - ☐ Реклами, които засилват ниското ти самочувствие.
 - ☐ Интернет-взаимоотношения, които имат елемент на тайнственост или дори риск.
 - ☐ Друго.
5. Как влияе на твоите приятели и връстници изборът им на развлечения чрез медиите?
- ☐ Не познавам никого, който има сериозни проблеми.
 - ☐ Може би няколко души от познатите ми са погълнати малко повече от нормалното от определен тип медия.

- ☐ Познавам някои хора, които наистина започват да затъват сериозно.
 - ☐ Ужасно е! Заобиколен съм от медийни „наркомани“!
 - ☐ Друго.
6. Да предположим, че ти се налага да се откажеш от всяко от следните неща в продължение на една година. В края на тази година ще се чувстваш ли по-добре (Д), горе долу по същия начин (С), по-зле (З) или направо ще откачиш (О)?
- ☐ Книги.
 - ☐ Списания.
 - ☐ Музика.
 - ☐ Телевизия.
 - ☐ Кино/видео.
 - ☐ Компютърни видео игри.
 - ☐ Реклами.
7. Накрая, кое от следните твърдения най-добре отразява чувствата ти спрямо тази книга?
- ☐ Вече знам какво ще ми кажете. Предвиждам, че ще бъде губене на време.
 - ☐ Все още не сте заклеили нито едно от любимите ми занимания, така че ще продължа да чета, докато го направите.
 - ☐ Смятам, че съм отворен за всякакви идеи. Ще помисля над онова, което ще кажете.
 - ☐ Честно казано, бих имал полза от малко светлина върху темата за влиянието на медиите върху мен.
 - ☐ Друго.

>>> Нашата страна

Ако бяхме на твое място, вероятно щяхме да се чудим какви са момчетата, които са написали тази книга. Какво си мислите за нас? Дали изобщо *гледаме* телевизия? Правим ли разлика между CD и

DVD? Кога за последен път сме слушали нещо друго освен Ретро Радио? Какво изобщо *знаем* за днешните медии?

Да погледнем първо към Стен. Оставал му един месец до навършване на 14 години, когато се състоял първият фестивал в Удсток (1968 г.), но не можал да отиде, защото трябвало да си бъде вкъщи и да окоси тревата в двора. Въпреки това отишъл да изкара степен за мениджър в звукозаписната индустрия и друга степен по комуникации. Гледал много телевизия и слушал много музика, когато бил тийнейджър, а и днес. Бил е младежки ръководител в продължение на близо 20 години и през цялото това време се е опитвал да бъде в крак с променящите се медийни вкусове.

Ето го и Ренди. Той не е способен да смени и крушка на лампа без илюстрирани инструкции, но може да назове всеки албум на Елвис Костело, записан някога, да рецитира сцени от Монти Пайтън наизуст и да говори цял час за определени филми, които трябва да се считат за класика в американската комедия. В гимназията решил, че бъдещето му е в музикалните видеоклипове; когато пазарът за режисьори на музикални клипове пресъхнал, се захванал с издаване на книги, а по-късно станал автор на свободна практика. Писал е за медиите и преди, но съвсем не така интересно или интелигентно, както в тази книга.

И двамата — Стен и Ренди — сме такива момчета, че очакваме с нетърпение появата на нови книги, филми, музикални дискове и така нататък. Опитваме се да подхождаме творчески към писането на книги и към взаимоотношенията, а медиите са пълни с уроци по творческо изразяване — част от които предпочитаме да игнорираме, но други, пред които сваляме шапка.

Някои песни казват повече в три стиха и един припев, отколкото бихме могли да вместим в сто страници. Някои филмови сцени изразяват емоции, които ни помагат по-добре да се отнасяме към своите жени, деца, родители и приятели. Някои писатели — и то не непременно християни — задават трудни въпроси за Бога, които отправят предизвикателство към нас духовно.

Но сме се научили да се отнасяме към медиите горе-долу по същия начин, по който избираме приятелите си. Също като нас ти вероятно имаш само няколко приятели, които са доказали, че можеш да им имаш доверие. В другия край на спектъра са няколко човека, които би искал да отбягваш на всяка цена. Между тези две крайности стоят цяла тълпа други хора, с които взаимодействаш на различни нива — с едни отблизо, с други предпазливо.

По същия начин няколко медийни източника ще ти станат най-добри приятели. Други ще избягваш напълно. Между тях има милиони други възможни източници, които може да поканиш или да отхвърлиш да ти бъдат приятели.

>>> Твоят разум, твоите медии

Що се отнася до нас, ето основните въпроси, на които се опитва да даде отговор тази книга: *Как можем да се научим да контролираме влиянието на медиите?*

Хората спорят колко точно лошо става това влияние. Но ако медиите изобщо имат *някакво* влияние — добро или лошо — не искаш ли да го осъзнаваш?

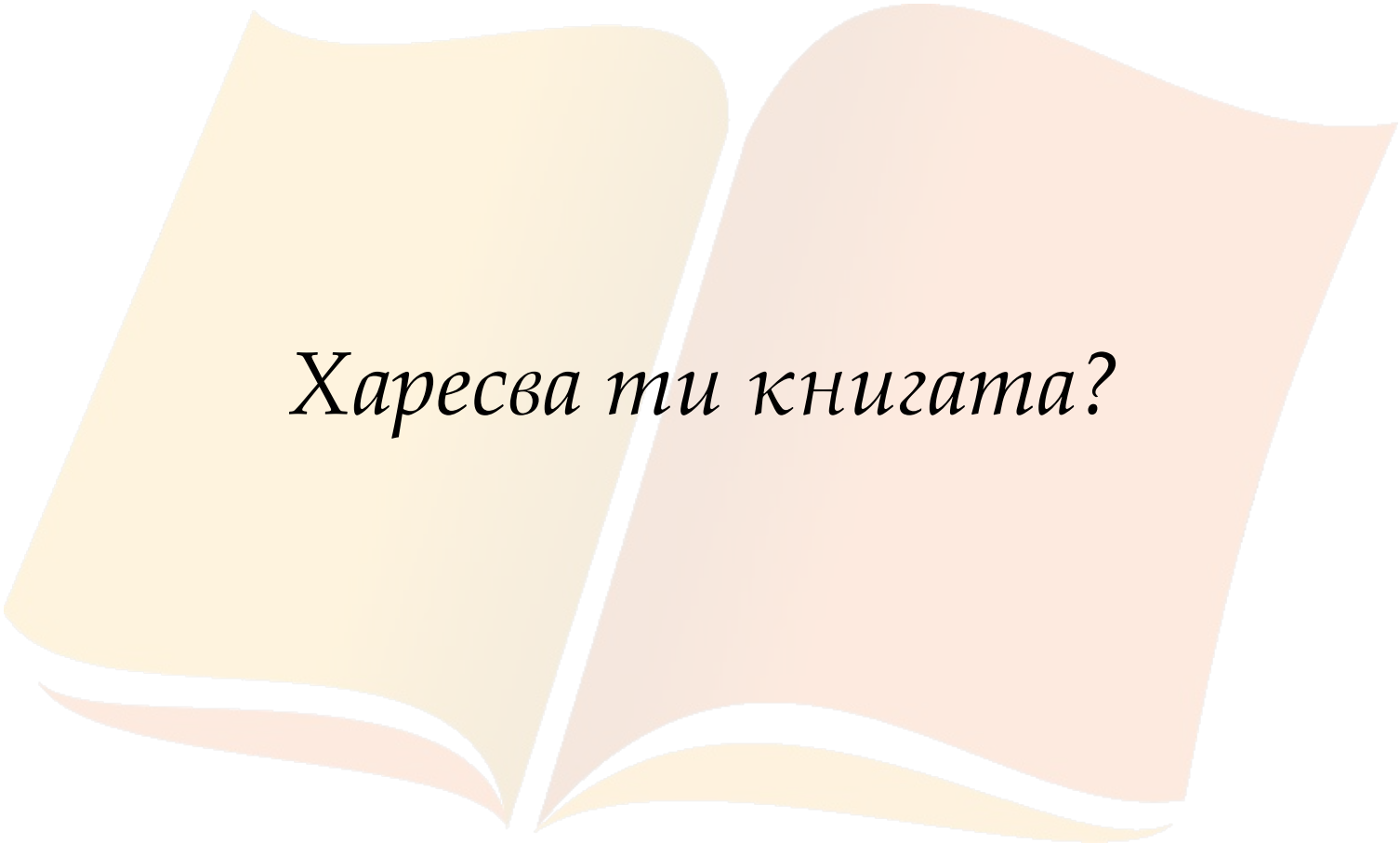
В крайна сметка става въпрос за твоя ум — твоя живот.

Помисли над следващата действителна история. През 1988 г. един ди-джей от сутрешно предаване в Далас помолил слушателите си да му изпратят по 20 долара. Не обяснил защо. Макар че Далас преживявал икономическа криза по онова време, само за седмица в радиостанцията пристигнали повече от 240 000 долара.

Точно така. Повече от 12 000 души изпратили тези с труд спечелени пари само защото една известна личност от радиото ги помолила да го направят. Парите били дадени за благотворителни цели, така че всичко завършило добре. Но все пак, *обикновено е добра идея да зададеш някой и друг въпрос, преди автоматично да реагираш на медиите.* Следващия път резултатите може да не са толкова положителни.

Ако се замисляш честно над тези неща, може би изборът ти на развлечения само ще обогати живота ти. Ако си в течение на онова, което става около теб, взаимоотношенията ти с медиите могат да бъдат така приятни, колкото разходка в гората.

Иначе там, навън, може наистина да бъде джунгла.

Харесва ти книгата?

*Нея и още много на
www.clc.bg*